

ידידות בעת צרה - יחסי ישראל-טאיוואן במלחמת "חרבות ברזל"

אופיר דיין | 23 ביולי, 2025 | גיליון 2019

מאז מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר 2023, טאיוואן הפגינה תמיכה יוצאת דופן במדינת ישראל. על רקע זה התחזקו הקשרים ביניהן, הן ברמה הסמלית והן בפועל: טאיוואן סייעה לחברה האזרחית ולארגוני החירום בישראל והביעה עניין בלמידה מההתמודדות הישראלית עם אתגרים ביטחוניים וחברתיים. עם זאת, קיימות מגבלות משמעותיות ליחסים, ובראשן סוגיית היחסים עם סין, המכתיבה קשר בין ישראל לטאיוואן בדרגי ביניים ובנושאים מסוימים בלבד. משום כך, מומלץ שישראל תפתח גישה שתתמקד בשיתופי פעולה בתחום החוסן האזרחי, בעיקר במצבי חירום, תגביר את השיח בערוצי 1.5 ו-2 בהתבסס על בכירים לשעבר וארגונים סמי-רשמיים, ותיזום פעילות מול הממשל והחברות העסקיות בטאיוואן כדי להתמודד עם גילויי אנטישמיות והתנגדות לשיתוף פעולה באי, כדי למקסם את פוטנציאל הקשרים בין המדינות בלי לפגוע ביחסים עם סין.

כבר בצהרי ה-7 באוקטובר 2023 [הצהיר](#) משרד החוץ של טאיוואן: "טאיוואן מגנה בחריפות את המתקפות הבלתי-מובחנות נגד ישראלים שבוצעו ע"י חמאס. אנחנו עומדים בסולידריות עם ישראל ומגנים כל צורת טרור. מחשבותינו עם הקורבנות ומשפחותיהם בשעה קשה זו." הייתה זו הודעה בולטת בנחרצותה, גם בהשוואה להודעות תמיכה שפרסמו ידידות אחרות של ישראל. מאז נותרה טאיוואן עקבית בתמיכתה בישראל וניכר שבמקביל קשרי ישראל-טאיוואן התחזקו ובפרט הפכו פומביים יותר מאשר בעבר, לרוב ביוזמת הצד הטאיוואני. גם במהלך מלחמת "עם כלביא" ניכרה תמיכת טאיוואן בישראל באמצעות [ביקור](#) סולידריות של נציגיה בארץ בזירות נפילת טילים [וכן גילויי הזדהות](#) פומבית עם העם בישראל. עבור טאיוואן, מדובר בניסיון להחזיר את המצב לקדמותו לאחר הסרת מגבלות הקורונה, שצמצמו במידה משמעותית את הפעילות המשותפת. המלחמה בין ישראל לאיראן הייתה גם היא הזדמנות עבור טאיפיי להפגין את מחויבותה לישראל ולקדם את מאמציה הדיפלומטיים מולה, שהתבטאו ביוזמות לשיתופי פעולה ובביקורים הדדיים, כמו גם מול מדינות אחרות הנתפסות בעיניה כבעלות ערכים משותפים.

טאיוואן מסבירה את עמידתה לצד ישראל, וגם לצד אוקראינה במלחמתה ברוסיה, כביטוי לאחיזתה בערכים המשותפים לה ולהן - דמוקרטיה וליברליזם, נגד האוטוקרטיות שאינן ליברליות - סין, איראן ורוסיה. על פי [מדיניות "סין האחת"](#) של סין, שאותה קיבלה ישראל רשמית,

מדינה המקיימת יחסים דיפלומטיים עם בייג'ינג אינה יכולה לקיים יחסים דיפלומטיים עם טאייפיי, אלא יחסים כלכליים ותרבותיים בלבד, מתחת לרף הדיפלומטי. טאיוואן מצידה שואפת שתמיכתה בדמוקרטיה דוגמת ישראל ואוקראינה תעניק לה תמיכה מהן במקרה של פעילות צבאית סינית נגדה.

היחסים בין טאיוואן לישראל החלו רשמית, אמנם לא כיחסים דיפלומטיים מלאים, בשנת 1993, כשטאיוואן [פתחה](#) את משרד הכלכלה והסחר שלה בתל אביב. מספר חודשים לאחר מכן [פתחה](#) ישראל משרד דומה בטאייפיי. מדובר בנציגויות רשמיות שמעמדן נמוך מזה של שגרירות או קונסוליה. זאת לאחר שנים של [מנעים](#) חשאיים בתחומי הכלכלה, טכנולוגיה, מסחר ואף ביטחון, שלא תורגמו לתמיכה מדינית. כבר בשנות ה-70, שר החוץ אבא אבן הגדיר את היחסים ככלכליים, שלא עומדים בסתירה להכרה בסין העממית - מתכונת שנשמרה באדיקות יחסית לאורך השנים. לצד זאת, לאורך השנים, וביתר שאת מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", היו ניסיונות, בעיקר מהצד הטאיוואני לעבות את היחסים. ניסיונות אלה פגשו תמיכה ישראלית, לעתים תוך נקיטת צעדים שעוררו התנגדות סינית.

ועדיין, הקשר בין המדינות מתנהל בדרגי ביניים ובנושאים מוגבלים, "רכים" בעיקרם, ביניהם כלכלה, חדשנות, חקלאות ותרבות. טאיוואן מצידה הייתה מעדיפה ללמוד מישראל גם בנושאים "רכים" פחות, רחפנים ורובוטיקה למשל, אך ישראל מגבילה יוזמות אלה. לדידה, טאיוואן היא מעצמת שבבים וזה התחום העיקרי בו תרצה ישראל לקדם שיתופי פעולה, בדגש על החדרת חברות ישראליות לשרשרת הערך של תעשיית השבבים הטאיוואנית. בהקשר זה קיים פוטנציאל לא ממומש, שכן כלכלות ישראל וטאיוואן הן כלכלות משלימות; בעוד ישראל מצטיינת בעיצוב המוצרים, טאיוואן מובילה בייצורם. נכון להיום, חברות ישראליות מספקות פתרונות טכנולוגיים נקודתיים לחברות טאיוואניות, אך אין מדובר בחדירה רחבה לשוק הטאיוואני וזאת גם בשל ההגבלות הישראליות על יוזמות עסקיות שעלולות להתפרש כנוגעות לנושאים ביטחוניים או צבאיים.

פעילות טאיוואן בישראל מאז פרוץ המלחמה

משרד הכלכלה והתרבות הטאיוואני בישראל פעיל מאוד ובראשו עומדת יה-פינג אבבי ליי. מאז תחילת כהונתה בינואר 2022, וביתר שאת מאז פרוץ המלחמה ברצועת עזה, רשמו פעילויות המשרד הישגים במיוחד בשלושה היבטים מרכזיים - למידה מישראל, סיוע לעמותות בישראל, וקשר עם חברי כנסת, תוך מאמץ שיווקי נרחב.

בתחילת מלחמת "חרבות ברזל" ביקשה טאיוואן ללמוד מהניסיון המבצעי הישראלי, אלא שישראל לא הייתה יכולה לשתף פעולה עקב "מדיניות סין האחת", המטילה הגבלות על קשרים ביטחוניים וצבאיים בין טאיוואן לישראל. לכן, מספר ימים לאחר ה-7 באוקטובר מינה משרד ההגנה הטאיוואני [צוות](#) שתפקידו ללמוד מהמלחמה - בדומה לצוות שהוקם אחרי פלישת רוסיה לאוקראינה. בהמשך הושקע עיקר המאמצים בלמידה מהחוסן החברתי הישראלי. כך, משלחת מהארגון האזרחי הטאיוואני [Forward Alliance](#), המתמקד בהגנה

אזרחית וביטחון לאומי, הגיעה לישראל בנובמבר 2024 [ביקרה](#) במועצה האזורית אשכול. שם נפגשה עם ראשי קהילות, ביקרה בחמ"ל ולמדה על המענה שנותנים היישובים בנגב המערבי לתושביהם, כולל אלה שנאלצו להתפנות מבתיהם.

לצד הלמידה, טאיוואן, באמצעות המשרד בישראל, פעלה לסייע לישראל בשלושה תחומים מרכזיים: חינוך, רשויות מקומיות וחירום והצלה. ההתמקדות בחינוך ממחישה את ניסיונה של הנציגות להיכנס לתודעת הדור הצעיר בישראל וכוללת שיתופי פעולה עם האוניברסיטאות [רייכמן והעברית](#), כמו גם תמיכה בתכניות [בפריפריה](#) ובמגזר [הדרוזי](#) המתמקדות בנקודות החוזקה של האי – טכנולוגיות מתקדמות קשריה של טאיוואן עם הרשויות המקומיות נועדו למצות את הפוטנציאל לשיתוף פעולה במסגרת מגבלות מדיניות "סין האחת". שתי יוזמות בולטות במיוחד בהקשר זה – [תרומה](#) של כחצי מיליון דולר למרכז השלטון המקומי לטובת ביטחון הרשויות, [ו"אימוץ"](#) קיבוץ כפר עזה. לבסוף, כדי לקדם יחסים בתחום החוסן האזרחי ומצבי חירום, טאיוואן מיסדה שותפויות עם ארגוני הצלה, חירום וסיוע אזרחיים, למשל דרך תרומה משמעותית ל[מד"א](#) במלחמת "חרבות ברזל" [ולזק"א](#) במלחמת שניים עשר הימים עם איראן. ועדיין, [בסקר](#) שנערך על ידי "המכון למחקרי ביטחון לאומי" במאי 2024 נמצא שאזרחים בישראל אינם מודעים לקשרים עם טאיוואן: 56 אחוזים מהמשיבים גרסו שאינם יודעים להעריך אותם.

הארגונים הישראליים שטאיוואן תורמת להם נבחרים בהתייעצות עם חברי הכנסת שאיתם עובדת הנציגות הטאיוואנית בישראל. ראש קבוצת הידידות ישראל-טאיוואן בכנסת הוא חבר הכנסת בועז טופורובסקי ממפלגת "יש עתיד", שהוביל לאי מאז תחילת המלחמה שתי משלחות ח"כים, שלא נחשבו פרלמנטריות רשמיות. במהלך אותם ביקורים [ולאחריהם התבטאו](#) מספר חברי כנסת שכינו את טאיוואן "מדינה", לכאורה בחריגה ממדיניות "סין האחת", שעליה מקפידה ישראל. אמנם רשמית, אין מדובר בהפרה של מדיניות "סין האחת" מכיוון שהדוברים הינם חברי כנסת ולא גורמים ממשלתיים. אך בפועל, אמירות אלה מעוררות אי-שביעות רצון אצל סין.

התפתחויות אלה ובפרט אמירותיהם של חברי הכנסת שביקרו בטאיוואן, לא נעלמו מעיניה של השגרירות הסינית בישראל ושל שותפיה של ישראל בסין עצמה. כך, בתגובה לשאלה לגבי ביקורו של ח"כ טופורובסקי בטאיוואן, קשריו עם בכירים מקומיים וכינויה "מדינה", הצהיר שגריר סין בישראל [גינני](#) חריף, ואף העלה אותו לעמוד ה-X שלו. נאמר שמעשיו של טופורובסקי "מפרים בחומרה את עקרון סין האחת וחותרים תחת הבסיס הפוליטי ליחסי סין-ישראל" ושהשגרירות בישראל פנתה לצד הישראלי במחאה בנושא. בנוסף, השגריר הסיני הציע לחבר הכנסת "להקדיש זמן ללימוד היסטוריית סין" ו"לבקר במחוז פוג'יאן" שבו חיים אנשים בעלי קשרים משפחתיים לאלה החיים בטאיוואן כדי להיווכח מדוע, לדבריו, טאיוואן שייכת לסין. אמירות אלה גררו [תגובה](#) נוספת מצד טופורובסקי שטען, בדומה לטענתו של ראש המל"ל הטאיוואני [שהגיב](#) גם הוא, שסין תומכת באויביה של ישראל.

עימות ישיר נוסף התרחש בטקס שערכה עמותת "יד עזר לחבר" בחיפה, המנהלת [קשרים](#) ענפים עם הנציגות הטאיוואניות. [בטקס](#) יום השואה בשנת 2024 הוזמנה נציגת טאיוואן בישראל לנאום, מה שהוביל לעזיבה הפגנתית של המשלחת הדיפלומטית הסינית שנכחה באירוע. בנוסף, שגריר סין בישראל התייחס לנושא ישירות במאמריו [בישראל היום ובגירוזלם פוסט](#), ובעקיפין [במאמר](#) בגירוזלם פוסט, שבו טען שטאיוואן מנסה לחבל בשותפות הטכנולוגית הישראלית-סינית. השגריר התייחס לנושא גם [בנאום](#) שנשא בחגיגת השנה החדשה הסינית, בהשתתפות בכירים ישראלים רבים, וטען שאנשי עסקים, עיתונאים, סטודנטים ואחרים, "מתנגדים לעצמאות טאיוואן" ו"מקדמים איחוד [של טאיוואן עם סין גופא]" ובכך תורמים לקידום הקשר בין ישראל וסין.

גם בטאיוואן עצמה יש שאינם מרוצים מההתחממות ביחסים עם ישראל. בחודשיה הראשונים, מלחמת ישראל-חמאס זכתה לסיקור נרחב בתקשורת המקומית, בהיקפים דומים לאלה שהוקדשו לה במקומות אחרים בעולם. אך מגמה זו דעכה בשנה השנייה למלחמה. לכן, משרד הכלכלה והתרבות של ישראל בטאיוואן, בראשות מיה ירון, עוסק בהסברה, בדגש על זוועות ה-7 באוקטובר, צידוקים לפעולותיה של ישראל מאז, ונתוני אמת על אודות אותה הפעילות. לאחרונה, ובדומה לסנטימנט הציבורי במדינות שונות בעולם, קמו באי חמישה ארגוני גג אנטי-ישראליים אשר שמו להם למטרה להפסיק את שיתוף הפעולה הביטחוני. למרות שקבוצות אלה מייצגות מיעוט קטן וזניח, הן קולניות ועקביות - [מפגינות](#) כל שבוע ומפעילות לחץ על מחוקקים, נציגי ציבור וחברות להפסיק את הקשרים עם ישראל ועם חברות ישראליות. לאחרונה אף [ספנה](#) Evergreen, חברת שילוח טאיוואנית, ביקורת על משלוח ברזל לישראל. למרות שבשלב זה מאמציהם של ארגונים אלה לא נשאו פרי, נדמה שיש למאמציהם אפקט מצנן על מקבלי ההחלטות בטאיוואן. גורם מטריד היה [מיצג](#) של פעיל מוביל במפלגת הרוב KMT, שלבש סרט זרוע נאצי והתהלך עם הספר "מיון קאמפף". הגדיל לעשות נשיא המפלגה, אריק צ'ו, אשר במקום לגנות את המיצג, [השווה](#) את טאיוואן תחת מפלגת השלטון, DPP, לגרמניה תחת השלטון הנאצי ובכך את הנשיא המכהן, וויליאם לאי, להיטלר.

משמעויות והמלצות

מאז שהוסרו סופית הגבלות הקורונה, וביתר שאת מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", חל שיפור משמעותי ביחסי ישראל-טאיוואן, אשר בא לידי ביטוי במגוון היבטים: הצהרתית - טאיוואן תומכת עקבית בישראל, מעשית - היא הרחיבה את קשריה עם ארגונים וחברות ישראליות. גם בהיבט הלמידה מניסיונה של ישראל בתחום החוסן הלאומי והחירום נרשמה התגברות משמעותית. לצד זאת, מדיניות "סין האחת" מגבילה את היחסים מלעסוק בתחומי ביטחון ומהשתתפות דרגים בכירים בשיח רשמי, אך מאפשרות קידום יחסי כלכלה, סחר, תרבות וקשרים בין גורמים פרלמנטריים, מוניציפליים, אקדמיים ואזרחיים. עם זאת, מצב המלחמה בישראל אינו מאפשר ביקורים של בעלי עסקים מטאיוואן וכך נדחים מיזמים משותפים שכבר הוסכם על קיומם. יתר על כן, עמדות אנטי-ישראליות בקרב מיעוט מהאזרחים הטאיוואנים, אשר באופן עקבי מביעים

את חוסר שביעות רצונם מהידוק הקשר בפני הרשויות במדינתם, עלולות להוביל, אם יתחזקו, להצנעת או בחינה מחודשת של כדאיות חלק משיתופי הפעולה.

לאור זאת, מומלץ לישראל:

1. **להעמיק את שיתוף הפעולה הכלכלי:** תוך חתירה להשתלב בשוק השבבים הטאיוואני ובתחומים נוספים וביניהם אגירת מים - תחום בו יש ביקוש גבוה לטכנולוגיות חדשות.
2. **לבסס למידה הדדית בנושאי היערכות אזרחית לחירום ואסונות,** וזאת תוך הימנעות מעיסוק בנושאים משיקים בעלי משמעויות ביטחוניות וצבאיות. טאיוואן יכולה ללמוד מניסיונה של ישראל על חוסן לאומי וארגוני חברה אזרחית, ואילו ישראל יכולה ללמוד רבות מניסיונה של טאיוואן בנושא התמודדות עם אסונות טבע, בדגש על רעידות אדמה..
3. **ללמוד מטאיוואן בנושאים אזרחיים:** נושאים דוגמת טיפול באוכלוסייה מתבגרת, וכן בתחום ההתמודדות עם התערבות ומבצעי השפעה של מדינות זרות, נוכח ניסיונה העשיר של טאיוואן בהקשר זה ומאמצי ההתערבות הזרה הפעילים גם בישראל.
4. **להמשיך ולפעול בהתאם למדיניות "סין האחת".** ישראל יכולה בהחלט לקיים יחסים מסוימים עם שני צידי המצר - יחסים דיפלומטיים מלאים עם סין ושיתוף פעולה פורה עם טאיוואן. ככלל, ממשלת ישראל מקפידה על גבולות הגזרה ועל המדיניות ונכון לעדכן ולתדרך בכירים ונבחרים ציבור בהתאם.
5. **לקיים שיח עם טאיוואן בערוצי 1.5 ו-2:** לצד הקשרים הקיימים, חשוב לקדם שיח בערוצי 1.5 ו-2, המאפשרים דיאלוג חצי-רשמי וגמיש.
6. **לעקוב אחר עמדות אנטי-ישראליות בטאיוואן בעודן בחיתוליהן.** ראשית, יש לקיים שיח חוצה מפלגות ומגזרים בנוגע לשימוש בסמלים נאציים, להבהיר את הבעייתיות ואף לשקול לסייע בחקיקה בנושא, כפי שמתקיים במדינות אחרות. שנית, יש להמשיך ולפעול לביסוס תדמית חיובית של ישראל בחברה הטאיוואנית, בדגש על מקבלי ההחלטות ומגזרים משפיעים, כדי להקדים תרופה למכה.

עורכי הסדרה: ענת קורץ ואלדד שביט